

Landskap: Småland Upptecknat av: A.G.Nilsson
Härad: Allbo Adress: Grönaberg, Moheda.
Socken: Slätthög Berättat av: N.N.Jonasson, Grönaberg
Uppteckningsår: 1932. Född år 1842 i död 1932.

Uppteckningen rör

	sid.
Amerikavisor.	1.
Gammal majvisa.	2.
Ramsa.	3.
Hossle - man, som troddes vara till hälften människa och till hälften troll.	4.
Präst, som studerat i Wittenberg.	5-6.
Prästen Bruzelius i Hjortsberga - originell man.	7.
Halte Sven, tiggare, trollkunnig.	8-9.
Glosoen,	10.
Vetten.	11.
Sätta sjukdomar i träd.	12.
Sjörå.	12.
Lasseannesjoan - tjuv.	13-14.

14 sid.

Avskrift av brev.

4727

Grönaberg, Moheda d. 1/4
1932.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Herr Lektor Elgqvist, Hov.

Härmed bifogas några uppteckningar. Önskar ej få
namnet event. offentliggjort i samb. med möjl. publ. i
tidningar.

Med all högaktn.
A.G. Nilsson.

4727

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1

Amerikavisor:

Gammal.

Ett avsked jag tar.
När från orten jag far.
Från alla mina släktingar och vänner.

Nyare.

Här jag vill diktera några rader,
sista dagen på den svenska jord,
stundom är jag ledsen stundom gläder,
För det jag resa skall nu ifrån nord.

4727

Gammal majvisa.

Den glada göken glömmer ej den korta tid han har
att säga sitt kuku, kuku, i maj och junidar.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

4727

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

Ramsa.

Sex åser å fira.

Min mor hade en lira.

Min far hade en liten lüstig katt.

Han kunde springa röttan ifatt.

Sex åser å fira

Min mor hade en lira etc.

4727

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Hossle.

För långliga tider tillbaka så berättar en nu utdöende sägen, fanns en märkelig man i Slätthög. Han var tro- ligen bosatt i socknens nordvästra del. Det troddes om honom, att han var till hälften människa och till hälften troll. Han gick under benämningen Hossle eller Hosle. Vid ett tillfälle då ofred rådde i landet mötte en till kriget utkallad man Hossle emellan Madebråten och Ricke- leboda. Mannen var sorgsen till sinnes och bl. a. grände han sig över att han tagit sina penningar med sig. Han delgav Hossle dessa sina bekymmer. Hossle som visste och kunde mer än vanliga människor sade då till mannen: "Du skall komma tillbaka från kriget. Dina penningar skall jag taga hand om och "binda" vid dessa aspar. Vilken som går här förbi skall höra dem skramla men icke kunna se dem och ingen skall kunna taga dem förrän du själv kommer och hämtar dem.

4727

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

Slätthögsprästen som studerat i Wittenberg.

Under de långvariga krigen fordömtid voro de flesta männen utkallade i kriget. Säggen vet berätta att på en åker till en gård i Moheboda, benämnd "lönåker", årdret fick stå i jorden i tre år ty ingen kunde bruka jorden och det skulle ej finnas mera än en 3-4 karar i hela socknen som kunde ringa storklockan. En söndag, under denna tid, då prästen stod på predikstolen och predikade såg han därvid ut åt fönstret söderut och varsnade då en tropp som återvände från kriget och nu kommit till "pessesten" på Slätthögs järde.

Prästen avbröt sin predikan och uppstämde psalmen "Var man må nu väl glädja sig här är stor fröjd å färde. ..." Häröver blevo de församlade kvinnor högeligen förtvålade. De visste ej om den hemvändande truppen. Ett par manhaftiga fruntimmer gingo så upp på predikstolen och fattade tag i var sin arm på prästen och ledde ut honom genom den norra dörren i kyrkan. Häröver blev prästen så ond, att han uttalade den hotelsen att vem

4727

som först gick igenom dörren (den dörr fruntimret lät
ut honom igenom) skulle med detsamma dö. De skaffade
då en katt och kastade den igenom dörren. Och katten
föll ned död.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—*—
6

4727

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

Prästen Bruzelius i Hjortsberga.

Han omtalas som en mycket underlig och originell man. Han hade till sed att göra en kvast för var dag, söckendag, i veckan. En gång hade hans pigor tagit av hans veckoförråd och så blev han vill på dagar. Därför begav han sig ut på söndagsmorrn att hugga "kåstaris" som de andra dagarne. Då kom någon tidig kyrkobesökare och frågade då om inte pastorn skall gå i kyrkan. Då skyllade han på pigorna och så bar det hem och med stor hast skrevs ett koncept till dagens predikan. Så skulle han doppa i grytan och råkade då få fatt på papperet han under tiden höll i handen. Hunden passade då på att i ett navs sluka konceptet. Då han nu utan koncept kom upp på predikstolen började han sin predikan med: "De Guds ord jag skulle förkunnat för Eder i dag de sitte nu i hundmagen." Men, sade han då han sjelv omtalat händelsen, ja fannt på rå. En gång dö och sedan domen, så predikade ja så att tårarna "tulade" som föll. (2)

4727

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

Halte Sven.

Halte "Schän" bodde i Mosshult och dog i slutet av 1890-talet. Han brukade under slutet av sitt liv gå och tigga. Han hade visst varit skraddare i sin ungdom. Han hade gått årsgång. Vid ett tillfälle talade han om att till året skall tre storgubbar i Slätthög dö. Två av dessa var länsman Grankvist och Tropp i Arnhult. Det skulle inträffa så som han hade sagt. En gång hade han avtalat med en bonde, Sven Kristoffersson, att hur väl han än bommade om sig så skulle han komma in till honom på julaftons kväll. Dörren var väl bommad och med stång uppstöttad, men då det var gått en stund på kvällen stod Halte Sven inne och hälsade "Godkväll Sven Krestöffesön." Han påträffade ett större forntida fynd i stenröse i Mosshults gårde, som en dåvarande handlande avyttrade åt honom. Halte Sven sade sen: "att var tre hölla i boen va hanns." Han hade sett lyse vid röset han hittade fyndet uti. Och han påstod att han såg att det skulle finnas mera "medel" i rösen där. Då han dog hade han ett

4727

armband av silver på sig och det sades att de togo av
honom det sen han var död.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—*—
9

4727

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—*—
10

Glosoen.

De som gingo "årsgång" hade att särskilt akta sig för "gloson." Det var att se upp så att hon ej sprang emellan benen på dem.

När skörden höll på avslutas ihågkoms gloson med att ett litet stycke blev lämnat kvar till "gloson."

4727

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

11

Vetten.

För omkring 35 år sedan var jag med Far på Torps Bruk. Vi blevo då bjudna till Daniel Andersson, som kommit från Klasentorp. De hade en mycket beklagansvärd sinnessjuk flicka. Fullkomligt sinnessö. Hon företedde en mycket hemsk anblick bl. a. "dräglade" hon. Daniel talade om för Far vad han trodde var orsaken till flickans sjukdom. "Se vi frågade inte vetten till då vi byggde här" och så menade han att det var ett straff eller en hämnd av vetten denna flickans sjukdom.

Im.
Subo hd
Slätthög
1932

Uppt. A.G. Nilsson 4727
Ber. N.S. Jonsson, Grönberg
f. 1842.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

12

Sätta sjukdomar i träd. - Sjörå.

På Hultet under Slätthögs prästgård bodde omkring 1850 talet en omtalad man, Andreas. Bland a. kunde han svarva och snida. Han har svarvat pelarne till altarrunden i Slätthögs kyrka. Den byggdes 1842. Det troddes att han sysslade med en del kusslerier. Det fanns vid den tiden en stor björk i en äng, något från Hultet fullsatt med spik, hästskon o.d. Ägaren till denna björk som ej var så värst vidskeplig högg ned björken, men blev då häftigt sjuk och han räddes då att offra på stubben. Där lades dit en 6 skilling. Det troddes att Andreas sätter sjukdomar i denna björk.

Andreas var intresserad av fiske. En gång då han var vid Gamleboda göl och metade woade det honom att mäta djupet med meteraften. Då dök då äpp en liten gobbe mä en röe lua på huet å sa: "Måle du me å mina vägga så sa ja måla de å dina lägga." Då Andreas kom hem var hans bästa ko i lagårn dö.

4727

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

13

Lasseannesjoan.

Någon gång omkring 1860-talet fanns i Slätthög en knipslug tjuv, "Lassaannesjoan". Han bodde troligen under Berg eller kanske Klasentorp. Vid denna tid fanns flere, så berättas det, som stal. Men så började de ble av med lite här och där. Ostar bl. a. och andra matvaror. Så till slut blev Lassaannesjoan misstänkt och anmäld för länsmannen som bodde i Berg. Då han eftersöktes satte han sig i säkerhet och gömde sig på länsmannens höskulle i Berg. Han levde av att dricka mjölk från korna. Sen låg han och hörde på då länsmannens pigor och drängar talade om att i da har kömmisarien vatt där och där och letat efter Lassaannesjoan. Så när spaningarne stannade av lite gick Lassaannesjoan och tog en häst och sele från länsmannens granne och en vagn tog han från självas te länsmannen och så körde han upp till Kulla där han gömt sitt tjuvgods i en ladugård, ägaren ovetad, lassade så och satte iväg upp mot Jönköping, Där ämnade han sälja det stulna. Den som blivit av med sin häst kommer fram

4727

till länsmannen på morron och ber honom efterforska hans häst. Då när länsmannen kommer ut och skall till att köra saknas vagnen. Sedan en annan skaffats bar det iväg efter ett spår man fått. Uppåt Vrigstadhållet upphanns en skjuts som igenkändes var den tjuven körden. Den var inkommen i närheten av en kvarn. Då Lassaannesjoan såg sig förföljd ämnade han springa ifrån sitt lass. Mjöl'naren som var ute varskoddes, sprang ifatt honom och slog honom med sin träsko i huvet och så blev tjuven länsmanne's fånge. Det utsattes sedan möte i Berg hos länsmannen, då var och en fick komma och hämta åter vad Lasseannesjoan tagit ifrån dem.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

14